

Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos kultūros kelias drieksis ir per Plungę

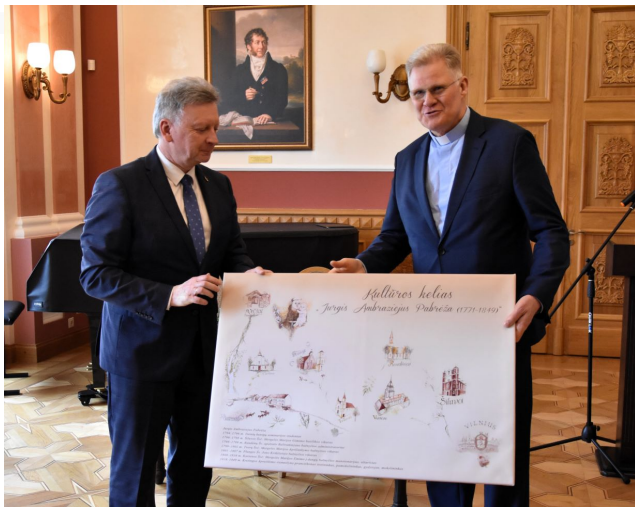
Jurgita NAGLIENĖ

Redaktorė

2024-04-17 18:00

zemaiciolaikrastis.lt/aktualijos/jurgio-ambraziejaus-pabrezos-kulturos-kelias-drieksis-ir-plunge

Bendradarbiavimo sutartį pasirašė Kretingos meras A. Kalnius (kairėje) ir Plungės meras A. Klišonis

Praėjusį ketvirtadienį Plungės Mykolo Oginskio rūmuose surengta atminimo popietė „Jurgis Ambraziejus Pabrėža – Plungės Šv. Jono krikštytojo bažnyčios vikaras (1801–1807)“, skirta kunigo ir mokslininko 253-iesiems gimimo metinėms paminėti. Renginio metu Plungės ir Kretingos rajono merų parašais patvirtintas susitarimas bendradarbiauti ir ateity, siekiant išsaugoti ir populiarinti gausų J. A. Pabrėžos kultūrinį, religinį bei mokslinį palikimą.

Renginys pradėtas trumpu J. A. Pabrėžos gyvenimo pristatymu. Kaip akcentavo Plungės rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir viešųjų ryšių skyriaus vyriausioji specialistė Ingrida Uznevičiūtė, jis buvo kuklus pranciškonas, bet jo nuopelnai Lietuvos mokslo raidai, švietimui ir dvasinės kultūros puoselėjimui yra neįkainojami. Tai viena iš iškiliausių XVIII a. pabaigos ir XIX a. pradžios Žemaitijos ir Lietuvos asmenybių. Mokslininkas, botanikas, pedagogas, bibliofilas, lietuvių kultūros sąjūdžio dalyvis, žemaičių raštijos leidėjas.

J. A. Pabrėža įvardinamas kaip Lietuvos botanikos tėvas, parašęs 50 darbų botanikos tema, lietuvių ir lotynų kalbų botanikos žodyną, augalų morfologijos lietuviškų terminų žodyną, pirmąjį lietuvių kalba geografijos vadovėlį bei geografijos terminų žodyną. Be to, paliko 17 rankraščių, kuriuose aprašomos ligos, jų simptomai ir gydymas.

„Dvasininkas buvo aistringas savo krašto, jo kalbos ir istorijos mylėtojas. Labai simboliška mūsų rajonui prisidėti prie šio žmogaus atminimo išsaugojimo būtent dabar, 2024-aisiais, kurie yra paskelbti žemaitiško rašto metais. Kretingos rajono savivaldybė ėmėsi organizatoriaus vaidmens ir pradėjo įgyvendinti idėją tęsti J. A. Pabrėžos atminimo įamžinimą, apjungiant vietas, kurios minimos jo gyvenimo aprašyme, ir jo religinį, mokslinį bei kultūros paveldą pristatyti visuomenei“, – sakė I. Uznevičiūtė.

Kretingos rajono savivaldybės inicijuotas projektas „Kultūros kelias. J. A. Pabrėža (1771–1849 m.)“ apima Skuodo, Varnių, Šiluvos, Raudėnų, Tverų, Kartenos, Kretingos kultūrinius, istorinius, religinius, gamtos objektus ir renginius. O dabar prie jo prisijungė ir Plungė, kur 1801–1807 metais J. A. Pabrėža buvo vikaru.

Ketinimus bendradarbiauti savo parašais renginio metu patvirtino Plungės rajono meras Audrius Klišonis ir Kretingos rajono meras Antanas Kalnius. Tokias sutartis jau yra pasirašiusios Telšių, Raseinių, Rietavo, Skuodo ir Šiaulių savivaldybės.

„Apie tokias žmones kaip J. A. Pabrėža galima pasakyti vienu sakiniu – jis buvo šviesuolis. Šviesuolis visomis prasmėmis. Tuo metu, kai nebuvo interneto, bibliotekų ir kitų informacijos šaltinių, šis žmogus savyje jungė be galo daug žinių ir sugebėjo ne tik jas kaupti, bet ir perteikti kitiems. Šis žmogus gyveno ne sau, o kitiems, kad jo gimtasis kraštas būtų šviesesnis“, – apie J. A. Pabrėžos indėlį kalbėjo Plungės rajono meras A. Klišonis.

Gražiai savo kraštietį apibūdino ir Kretingos rajono meras A. Kalnius: „Mūsų kiekvieno gyvenimą galima prilyginti medžiui – visi turi šaknis, bet vieni duoda vaisių, o kiti ne. J. A. Pabrėžos darbai duoda vaisių iki šiol, prabėgus net keliems šimtmečiams. Ir tą supratau šiandien čia, kai vienas iš renginio dalyvių įteikė gyvenimo būdo pagal Pabrėžą aprašymą.“

Prisimenant, kad J. A. Pabrėža, gyvendamas Plungėje, tarnavo jos šventovėje, į renginį pakviestas ir Plungės Šv. Jono krikštytojo parapijos klebonas dekanas Jonas Gedvainis. Kaip kvietimas prisidėti prie dviejų rajonų bendradarbiavimo jam įteiktas paveikslas, vaizduojantis visas šventoves, kuriose tarnavo šis iškilus visuomenės ir kultūros veikėjas. Atsidėkodamas dvasininkas linkėjo visiems susirinkusiesiems sekti J. A. Pabrėžos pavyzdžiu: „Kiekvieno mūsų uždavinys turėtų būti kuo daugiau padaryti dėl krašto, kuriame gyvename. Kad tuo kraštu būtų galima didžiuotis ir po daugelio metų.“